

**ZAMONAVIY BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'QITUVCHI
KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI.****Murodova Gulshoda Shuxrat qizi***Osiyo Xalqaro Universiteti, Pedagogika yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: *Maqolada boshlang'ich ta'limda o'qituvchi kompetensiyasining ta'lim sifati va ta'lim jarayonining samaradorligidagi roli tahlil qilinadi. O'qituvchining kasbiy, pedagogic va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish yo'llari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, innovatsiyalar, malaka oshirish tizimlari asosida yoritiladi. Shuningdek, o'qituvchi kompetensiyasining o'quvchilarning shakllanuvchi kompetensiyalari bilan bog'liqligi va ta'lim jarayonida yuzaga kelayotgan asosiy muammolar ham tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *kompetensiya, boshlang'ich ta'lim, o'qituvchi kompetensiyasi, pedagogik mahorat, kasbiy rivojlanish.*

Аннотация: *В статье анализируется роль профессиональной компетентности учителя в обеспечении качества современного начального образования. Рассматриваются основные виды педагогической компетентности учителя начальных классов, пути и механизмы их развития в условиях модернизации системы образования. Особое внимание уделяется использованию инновационных педагогических технологий, цифровых образовательных ресурсов, а также системе непрерывного профессионального развития учителей. В работе обоснована взаимосвязь между уровнем профессиональной компетентности учителя и эффективностью формирования учебных и личностных компетенций у обучающихся. На основе теоретического анализа и обобщения педагогического опыта представлены выводы и практические рекомендации по совершенствованию процесса развития профессиональной компетентности учителей начальных классов.*

Ключевые слова: *профессиональная компетентность, начальное образование, учитель начальных классов, педагогическое мастерство, инновационные технологии, непрерывное профессиональное развитие.*

Annotation: *This article analyzes the role of teacher professional competence in ensuring the quality of modern primary education. The main types of pedagogical competence of primary school teachers, as well as the ways and mechanisms for their development in the context of educational system modernization, are examined. Special attention is paid to the use of innovative pedagogical technologies, digital educational resources, and the system of continuous professional development of teachers. The study substantiates the relationship between the level of teacher professional competence and the effectiveness of forming students' academic and personal competencies. Based on theoretical analysis and the generalization of pedagogical experience, conclusions and practical recommendations aimed at improving the process of developing professional competence of primary school teachers are presented.*

Keywords: *professional competence, primary education, primary school teacher, pedagogical mastery, innovative technologies, continuous professional development.*

KIRISH

Bugungi kunda boshlang'ich ta'lim - har bir tizimning poydevori bo'lib, maktabgacha davrdan keying ta'lim jarayonini sifatli davom ettirishda muhim vazifani bajaradi. Shu bois, boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasi, innovatsion pedagogik yondashuvlarni qo'llay olishi, o'quvchilarning bilim, ko'nikma hamda shaxs sifatlarini shakllantira olish qobiliyati ta'lim sifati uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Zamonaviy ta'lim talablari murakkablashib, o'qituvchidan nafaqat bilim beruvchi sifatida, balki metodist, motivator, kommunikator va taraqqiyot yo'nalishlarini boshqaruvchi shaxs sifatida ham yuqori kompetensiyalarni talab qilmoqda. Shu sababli, o'qituvchini kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari tizimli pedagogic taraqqiyot obyekti sifatida katta ahamiyat kasb etadi.

Kompetensiya tushunchasi

Kompetensiya - bu mutaxassisning ma'lum bir sohada samarali faoliyat yuritish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma, qobiliyatlar, qadriyatlar majmuasi. Pedagogik kompetensiyalar o'qituvchining kasbiy faoliyatini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo'lgan pedagogik bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi,

O'qituvchi kompetensiyasining turlari.

Kasbiy kompetensiya: umumta'lim fanlari bo'yicha chuqur bilim hamda didaktik yondashuv.

Pedagogik kompetensiya : o'quv jarayonini tashkil etish, metodika va didaktik texnologiyalarni qo'llash.

Kommunikativ kompetensiya : o'quvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan samarali muloqot.

Innovatsion kompetensiya : zamonaviy texnologiyalarni va innovatsion metodlarni qo'llash qobiliyati.

Ushbu kompetensiyalar o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjud bo'lib, ularning uyg'un rivojlanishi o'qituvchining samarali pedagogik faoliyati uchun muhimdir.

Zamonaviy boshlang'ich ta'limda o'qituvchi kompetensiyasining ahamiyati.

Boshlang'ich ta'limda o'qituvchi kompetensiyasi bir qator asosiy yo'nalishlarda ta'lim jarayoning sifati va samaradorligini belgilaydi:

Ta'lim sifati bilan bog'liqlik.

O'qituvchi kompetensiyasi yuqori bo'lgan taqdirda :

-o'quvchilarda asosiy bilimlar mustahkam shakllanadi

-o'quv motivatsiyasi ortadi

-tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv rivojlanadi.

O'quv jarayonida innovatsiyalarni tatbiq etish.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, masofaviy ta'lim vositalari va interaktiv metodlar o'qituvchi tomonidan to'g'ri qo'llanilganda, ta'lim jarayoni interfaol, individual yondashuvga asoslangan bo'ladi.

O'qituvchi kompetensiyalarini rivojlantirish yo'llari.

Uzluksiz kasbiy rivojlanish

Kasbiy kompetensiyani rivojlantirish uzluksiz ta'lim jarayoni orqali amalga oshadi. Bu jarayon:

- malaka oshirish kurslari
- amaliy seminarlar
- ilmiy-amaliy konferensiyalar
- professional hamkorlik tarmoqlari orqali mustahkamlanadi.

Innovatsion pedagogic texnologiyalarni qo'llash.

Pedagogik innovatsiyalar, jumladan :

- interaktiv ta'lim vositalari
- loyihaviy metodlar
- raqamli resurslar, o'qituvchining metodik kompetensiyasini oshiradi.

Refleksiv pedagogik yondashuv

Refleksiya-o'z pedagogik faoliyatini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni tuzatish jarayoni sifatida o'qituvchining professional o'sishida markaziy rol o'ynaydi.

Amaliy masalalar va yechimlar

Muammolar

Bugungi boshlang'ich ta'lim muassasalarida o'qituvchi kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida quyidagi asosiy muammolar uchraydi:

- malaka oshirish tizimining yetarli darajada amaliy yo'naltirilmaganligi
- innovatsion texnologiyalarni joriy qilishda yetarli qo'llab-quvvatlashning yo'qligi.
- o'qituvchining o'z ustida ishlash motivatsiyasining pastligi.

Takliflar.

- O'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi uchun shaxsiy o'sish yo'l xaritalarini ishlab chiqish,
- raqamli kompetensiyalarni mustahkamlash bo'yicha maxsus treninglar tashkil etish,
- mentorlik tizimini joriy etish va professional hamjamiyatlarni faollashtirish.

Xulosa.

Zamonaviy boshlang'ich ta'limda o'qituvchi kompetensiyasini rivojlantirish ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biridir.

Kompetensiyalar tizimli ravishda rivojlantirilganda o'quvchilarning bilim, ko'nikma va shaxs sifatlari ham yuqori natijalarga erishadi.

O'qituvchi kasbiy kompetensiyasini mustahkamlash uchun uzluksiz kasbiy taraqqiyot, innovatsion texnologiyalar tatbiqi va refleksiv pedagogic faoliyat samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Pedagogika asoslari - Respublika ta'lim
2. Kompetentnost yondashuvi va zamonaviy ta'lim .
3. Innovatsion pedagogic texnologiyalar - ilmiy to'plam.
4. Uzluksiz kasbiy rivojlanish metodikalari.
5. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida" gi Qonuni.- Toshkent, 2020
6. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat- yengilmas kuch. -Toshkent: O'zbekiston , 2021.

7. Muslimov N.A. Kasbiy pedagogik kompetensiya. – Toshkent: Innovatsiya, 2019.
8. Abdullayeva Q. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: fan, 2019
9. To'xtayeva H. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy mahorati.- Toshkent, 2020.
10. Sayidahmedov N. Pedagogik texnologiya asoslari.- Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
11. Jo'rayev R.H. Ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv . – Toshkent: Fan, 2017.
12. Xoliqov A, Jo'rayev R. Pedagogik kompetensiya va ta'lim sifati.- Toshkent: O'qituvchi, 2020.
13. Rahmonova M. Boshlang'ich sinflarda ta'lim sifatini oshirish omillari. // Ta'lim va innovatsiya, 2022.
14. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.